

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרָשַׁת בְּמִדְבָּר

ב' סיון תשפ"ד

יציאת השבת:

20:30

ירושלים: 20:26

הפטרה: והיה מספר בני ישראל

יום שלישי ערב חג השבועות

פרקי אבות ו' 46 ימים לעומר

יציאת השבת ר"ת 21:13

גיליון 868

מניסת השבת:

19:15

ירושלים: 19:08

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע!

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

מדוע ניתנה התורה לעם ישראל דוקא? האם ליתר אומות העולם לא מגיע? מסתבר שהבורא שאל גם אומות אחרות וכך מסופר: אמר ריש לקיש: מהו שנאמר 'וְהָיָה עָרֵב וְהָיָה בָקָר יוֹם הַשְּׁשִׁי' - ה"א יתרה למה לי? מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשי בראשית ואמר להם: אם ישראל מקבלים התורה - אתם מותקנים, ואם לאו - אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו: ויאמר, ה' מְסִינִי בָּא וּגו' - כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל, לא על ישראל בלבד נגלה, אלא על כל האומות: בתחילה הלך אצל בני עשו, ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו, מה כתוב בה? אמר להם: לא תרצח, אמרו לפניו: רבונו של עולם, כל עצמו של אותו אביהם - רוצח הוא, שנאמר: 'וְהָיָה יְדִי עֶשָׂו', ולא הבטיחו אביו אלא על החרב - 'וְעַל חֶרֶב תִּתְּנָה' - אין אנו יכולים לקבל את התורה!

הלך לו אצל בני עמון ומואב ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו, מה כתוב בה? - לא תנאף. אמרו לפניו, רבונו של עולם, כל עצמם של אותם האנשים אינם באים אלא מניאוף - 'וְתִתְּנֶינָּה שְׁתֵּי בָנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן' - אין אנו יכולים לקבל את התורה! הלך לו אצל בני ישמעאל, אמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה כתוב בה? - לא תגנוב. אמרו לפניו, רבונו של עולם, כל עצמם של אותם האנשים אינם חיים אל מן הגנבה ומן הגול - 'וְהָיָה פָּרָא אֲדָם יָדוּ בְּכָל, וְיָד כָּל בּו' - אין אנו יכולים לקבל את התורה!

לא היתה אומה באומות שלא הלך ודבר ודפק על פתחה, אם ירצו ויקבלו את התורה. ואחר כך בא לו אצל ישראל - אמרו לו: נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע! זהו שנאמר: 'ה' מְסִינִי בָּא, וְנִרְחַם מִשְׁעִיר לְמוֹ, הוֹפִיעַ מִהָר פֶּאֶרְן וְאֶתְהָר מִרְבֶּבֶת קִדְשׁ, מִיִּמִּינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ'. גם כיום צריך לדעת כל יהודי באשר הוא, כי התורה מותאמת לו ומוטל עליו לקיימה. ומעל לכל יש לדעת, כי האחדות והחיבור בין כל היהודים היוו את הבסיס לקבלת התורה אז, והם יהיו את הבסיס לגאולה השלימה שתהיה בקרוב בימנו, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה"נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנזקקים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

חג השבועות ומנהגיו

בששה בסיון חל יום חג השבועות לאחר ימי ספירת העומר שנמשכו ארבעים ותשעה ימים, שהם שבעה שבועות, ולכן נקרא חג השבועות. ואמרו חז"ל: למה תלה הכתוב יום חג שבועות בספירה, מה שאין כן בשאר מועדות, לפי שכאשר נתבשרו ישראל לצאת ממצרים נתבשרו שהם עתידים לקבל התורה לסוף חמישים יום ליציאתם, שנאמר בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, נ' יתרה של "תעבדון" במקום תעבדו, לרמז שמקץ נ' יום לצאתם יקבלו התורה בהר חורב, ובצאת ישראל ממצרים מרוב חיבה היו מונים בכל יום ויום: הרי עבר יום אחד, הרי עברו שני ימים, וכן הלאה, מפני שהיה נראה להם כזמן ארוך מתוך חיבתם הגדולה, והיו מצפים ומייחלים לקבלת התורה, לכך נקבעה הספירה לדורות.

נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, וכן יש נוהגים לאכול דבש וחלב, לרמז על מתן תורתנו שנמשלה לדבש וחלב. ויש נותנים טעם למנהג מאכלי חלב בחג השבועות, מפני שבעשרת הדברות נתגלו לאבותינו כל מצוות התורה, וכשירדו מההר אל בתיהם לא מצאו מה לאכול תיכף, זולת מאכלי חלב, כי לבשר היו צריכים הכנה רבה, שחיטה בסכין בדוק, ניקור החלב והגיד, מליחה והדחה, ובישול בכלים חדשים. ולכן היו זקוקים למאכלי חלב, ואנו עושים זכר לזה, וצריכים להזהר שלא לאכול מאכלי חלב אחר בשר כי אם כעבור שש שעות. ומנהגינו לאכול תחלה מאכלי חלב, ואחר קינוח והדחה אוכלים מאכלי בשר.

בחג השבועות נוהגים גם לקשט את בית הכנסת והבית בירק ובפרחים, כדי שיוכיחו שבעצרת נדונין על פירות האילן ויתפללו עליהם (מג"א סי' תצ"ד ה' וחק יעקב ס"ק ז). ונוהגין לשטוח עשבים בבית הכנסת ותוחבים עשבים בבית תחת הקורה, לזכר שבמתן תורה היו על ההר מלא עשבים, או סביבו, שנאמר גם הצאן והבקר אל ירעו וגו', משמע שהיה שם מרעה.

נוהגים גם לקרוא את כל ספר התהילים בחג השבועות, מכיון שדוד המלך ע"ה, שחיבר את ספר התהילים נפטר בחג השבועות, שזכותו של דוד המלך תגן בעדנו ובעד כל ישראל.

קריאת מגילת רות - הפוסקים כרמ"א נוהגים לקרוא מגילת רות מתוך מגילת קלף. ויש שנהגו לברך על מקרא מגילה ויש שלא נהגו בכך וכל אחד יעשה כמנהגו. הספרדים נהגו לקרוא מגילת רות מתוך ספר רגיל אחרי האזהרות. ואלה שלמדו בלילה "תיקון ליל שבועות" וקראו בו את מגילת רות אינם חוזרים לקרוא אותה בשחרית, כיוון שקראו אותה בלילה.

הטעמים לקריאת מגילת רות - כמה טעמים לקריאת מגילת רות בשבועות. האחד הוא מפני שכתוב בה תחילת קציר שעורים, ושבועות הוא זמן הקציר. עוד טעם: לפי שאבותינו לא קיבלו את התורה, אלא על ידי מילה וטבילה וקרבן, כמו גר שצריך מילה, טבילה וקרבן. ומגילת רות מספרת על גירותה של רות, ועל כן נהגו לקרוא רות בחג השבועות.

ועוד טעם, כי מגילת רות עניינה הוא גמילות חסדים, והיא מתאימה לתורה שתחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. עוד טעם, שקוראים את המגילה בגלל שדוד המלך ע"ה נפטר בשבועות. וכל מגילת רות היא ייחוסו של דוד המלך.

ובילקוט הובא "ומה עניין רות אצל עצרת (שבועות). ללמדך שלא נתנה תורה אלא על ידי יסורין ועוני. כלומר, שאם עשירים עוסקים בתורה, יהיו מתנאים, אבל כשהם עניים, הם מתעסקים בה, והם יודעים שהם רעבים ושפלים. ועוד, כי ביום חג השבועות קיבל עם ישראל רו"ת מצוות בנוסף על שבע מצוות בני נח שכבר היו לנו, ובסך הכל קבלנו תרי"ג מצוות.

סדר קידוש ליל חג השבועות

אֱלֹהֵי מוֹעֲדֵי יְדוּד מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְדוּד אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

סִבְרֵי מֶרְנָן. וְעוֹנִים: לְחַיִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם, וְרוֹמְמוֹנוּ מִכָּל

לְשׁוֹן, וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וַתֵּתֵן לָנוּ יְדוּד אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה,

חַגִּים וַיְזַמְּנֵם לְשִׂשׁוֹן. אֶת יוֹם חַג הַשְּׁבִיעוֹת הַזֶּה. אֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ

הַזֶּה. זְמַן מִתֵּן תּוֹרָתֵנוּ בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ, זָכָר לִיציאת מצרים: כִּי בָנוּ

בְּחֶרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְּשִׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן

הַנִּחַלְתָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד, מִקְדָּשׁ וַיִּשְׂרָאֵל וְהַזְמַנִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהִתְחַיֵּינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה:

יֵשֶׁב וַיִּשְׁתֶּה רַבִּיעִית אוֹ מֵלֹא לֹגְמִיז, וְלֹא יִבְרַךְ אַחֲרָיו בִּרְכַּה אַחֲרוֹנָה, אִף אִם שְׁתֵּה רַבִּיעִית:

טוֹב לְהַנְדִּיג שְׁהַבְנִים יִנְשְׁקוּ יְדֵי הוֹרִיָּהֶם, וְשֶׁהַאֵב יִנִּיחַ יָדוֹ עַל רֹאשָׁם וַיְבָרְכֵם:

חַג הַשְּׁבִיעוֹת בְּיוֹם שְׁלִישִׁי בַּעֲרַב. כְּנִיסַת הַחֹג: 19:18 יציאת החג: 20:32

קְרִיאָה בַּתּוֹרָה: חֲמִישֶׁה עוֹלִים, בְּסֹפֶר שְׁמוֹת פְּרֻשֹּׁת יִתְרוֹ: בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי.

וְהַמִּפְטִיר עוֹלָה לְסֹפֶר שְׁנִי, וְקוֹרֵא בְּפֶרֶשֶׁת פִּנְחָס.

הַהִפְטָרָה בְּנִבְיָא יְחֻזְקָאֵל א': וְהִי בְּשִׁלּוּשִׁים.

סדר קידוש לבוקר חג השבועות

אֱלֹהֵי מוֹעֲדֵי יְדוּד מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְדוּד אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

סִבְרֵי מֶרְנָן. וְעוֹנִים: לְחַיִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְדוּד, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

מהלכות חג השבועות

א. פשט המנהג להיות ניעורים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר. והמעם למנהג זה בליל חג השבועות, לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל נרדמים כל הלילה. והוצרך הקב"ה להעירם משנתם על ידי קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. ולכן צריכים לתקן הדבר על ידי שנעסוק בתורה כל הלילה. ואין מנהג זה אלא לאנשים ולא לנשים.

ב. נכון לחוש לדברי רבותינו המקובלים, וללמוד בליל שבועות את התיקון שנדפס בספר קריא מועד בחבורה, ולהעדיף סדר לימוד זה על פני לימוד בתלמוד ובפוסקים. ומכל מקום בני ישיבות שחשקה נפשם לעסוק בגמרא בלילה הזה בשקידה ובהתמדה, אין למחות בידם, שיש להם על מה שיסמוכו. יש שנהגו ללמוד בספר המצוות להרמב"ם. ואם רוב הציבור קוראים התיקון אין ראוי ליחידים לפרוש מהם.

ג. יש להזהר מלדבר דברים בטלים בלילה הזה, ולא יאבד זמן יקר זה בשיחה בטילה. ויושב בטל כישן דמי. ועל פי הקבלה אין לקרות משנה בלילה זו. ולפני נקודת חצות הלילה יש לקרות קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום. טוב ונכון לבאר לקהל דברי הגמרא והמדרש ותר"ג מצוות, דבר דבור על אופניו, בדברי אגדה המושכים את הלב, כדי שלא יבואו להתנמנם.

ד. אין לברך ברכות התורה אלא עד עלות השחר. שהוא שבעים ושתיים דקות קודם הנץ. מנהג הספרדים שגם הניעורים בלילי שבועות מברכים ברכות התורה. וכן המנהג לברך כל ברכות השחר, חוץ מברכת על נטילת ידים ואשר יצר. ואם הוצרך לנקבו מברך אשר יצר. לפי לדעת המשנה ברורה מי שלא ישן בלילה מברך כל ברכות השחר חוץ מברכות התורה, ברכת "אלוהי נשמה" וברכת "המעביר חבלי שינה" שיש לגביהם ספק. ועדיף שיכוון לצאת בברכת אדם שישן או ספרדי.

ה. יתגבר כארי בשחרית לבל יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה, שלא יצא שחרו בהפסדו אם יישן בשעת קריאת שמע ותפלה. וכן יזהר בשעת קריאת התורה, שהיא פרשת עשרת הדברות, לבל תחטפנו שינה, וכבר אמרו חז"ל: אמר הקב"ה לישראל, בני היו קוראים פרשת עשרת הדברות בכל שנה ושנה בחג השבועות, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלים את התורה.

ו. ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה בביאור דברי הראשונים, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה. ואם אינו בר הכי, ישתדל לשמוע חידוש שלא ידע קודם. ויש להזהיר את ההמון שלא יעבירו את היום בשינה, ויקבעו זמן ללמוד גם ביו"ט עצמו, אחר שינוחו מהלימוד של הלילה.

ז. אין אומרים תחנון מיום ר"ח סיון ועד ח' בו, ומנהג הספרדים שלא לומר תחנון ונפילת אפים, ומזמור יענך ה' ביום צרה, ומזמור תפלה לדוד, עד יום י"ג סיון. [ילקוט יוסף לראשל"צ הגר"י יוסף שליט"א]

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: ציפורה ויהושע לוי. שרה בת שמחה. ביבה אלימלך. עזר בן עישה. תקוה בת עיזה. אלגרה בת גאן. אסתר בת אהבה. מול בת ענלה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. רחל בן אביגיל. אליה בת סלחה. ישי רחל לוי. חנה בת וורדה. עדן בת רחל. מיטל מריה אדרי. יוסף בן מיכל. דוד בן שון דו"ר. למות יוסף ושירי בן דוד ח"ו.

להחזרת נעדריו צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדריין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן. וכל החסופים והשבויים בעזה!

לעילוי נשמת: דג"ע יוסף. דג"מ אליהו. הרב אברהם צוקרמן. רבי מסעוד מלל. רבי יצחק שושן. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מרדכי. יצחק דרעי. רבי אברהם בן שבא אלעזר. מקסים חיים דרעי. סירי חנוך. ישראל אברהם טון. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטאם. אורן מועלם. אליהו מויט. דוד גוסברג. מורי פילק. מרים קדושים. עמוס דביר. רדי שלמה. סימנטוב משה יהודה. יצחק זקן סליקה. נעים משה. אהרן נסים וסליקה שושן. אליס טובל. חיה שמעון. יפה גורי. יונה קלון. סימני בת חבזו. ליט שבת משה עמיה. חנה יצחק. אסתר חדר. אסתר בת תורא. אליה בת פריחה. תירצה ויעדן. אסתר ונעמי חנוך. דניאל אלמליח. מנחם הלוי. דוד טובל. מיכל עמר. אריה בן שמעון. ציונה בת דוד. יצחק ולאח אסתר. אליה אדרי. עזיה עמוס. רות יעקב. רחל חלל לוי. יונה ויוסף שרעבי. מרים יהודה. שמואל למברגר. נעמי בת מנודה. ליאור רחמים. זק טל. עליזה מועלם. עליזה חן. שרה אוליאל. דוד ופריחה חן. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מיסאל ועקני. חסיה ששפט. עישה דון. ברכה סופר. כמסיה דיר. רפי עשור. איתי זפירי. מעין וסדר עשור. כמישה בן. מרים בת רחל. טאה בן. אילה שחר. יצחק ועמחה אילון. אורי יצחק אילון ח"ו. יצחק בן פנעה ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוז, רפאל פריצ, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון ח"ו. אברהם ולאח ציטרון ז"ל.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה